KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 24.10.2006
KOM(2006) 631 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

EÚ – Čína: bližšie partnerstvo, viac zodpovednosti

{KOM(2006) 632v konečnom znení}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

EÚ – Čína: bližšie partnerstvo, viac zodpovednosti

1. O čo ide?

V priebehu posledných desiatich rokov sa Čína opäť hlási ku slovu ako významná veľmoc. Stala sa štvrtou najväčšou ekonomikou a tretím najväčším exportérom na svete, pričom má stále významnejšiu politickú moc. Ekonomický rast Číny prispel k značne aktívnejšej a obratnejšej čínskej zahraničnej politike. Záujem Číny rásť a získať vo svete postavenie primerané jej politickej a ekonomickej sile je základným princípom jej politiky. Vzhľadom na veľkosť Číny a jej pozoruhodný rast majú tieto zmeny nesmierny vplyv na svetovú politiku a obchod.

EÚ ponúka najväčší trh na svete. Jej mena je rezevnou menou na svetovej úrovni. Má vedúce postavenie vo svete v oblasti kľúčových technológií a zručností. EÚ zohráva hlavnú úlohu pri hľadaní udržateľných riešení súčasných problémov v oblasti životného prostredia, energetiky a globalizácie. Preukázala, že je schopná postupne rozširovať svoj vplyv aj za hranicami, pričom je najväčším poskytovateľom rozvojovej pomoci na svete.

Európa musí na obnovenú silu Číny reagovať účinným spôsobom. Na riešenie hlavných výziev, ktorým dnes Európa čelí, vrátane klimatických zmien, zamestnanosti, prisťahovalectva a bezpečnosti, musíme využiť potenciál dynamického vzťahu s Čínou na základe našich hodnôt. Takisto máme záujem podporovať reformný proces v Číne. Je preto potrebné zahrnúť rozmer Číny do celého radu externých i interných politík EÚ. Znamená to takisto úzku koordináciu vnútri EÚ s cieľom zabezpečiť celkový koherentný prístup.

S cieľom potvrdiť význam svojich vzťahov sa EÚ a Čína v roku 2003 dohodli na strategickom partnerstve. Určité rozdiely pretrvávajú, no účinne sa riešia a vzťahy sú čím ďalej pevnejšie a realistickejšie. Čína je zároveň spolu s EÚ intenzívne zapojená do procesu globalizácie a stále viac do medzinárodného systému.

Základný prístup EÚ k Číne musí byť naďalej spojený s angažovanosťou a partnerstvom. S bližším strategickým partnerstvom však pribúdajú aj vzájomné zodpovednosti. Partnerstvo by malo napĺňať záujmy oboch strán a EÚ a Čína musia spolupracovať, keďže plnia aktívnejšie a zodpovednejšie medzinárodné úlohy, a podporovať silný a efektívny multilaterálny systém a prispievať k nemu. Cieľom by mala byť situácia, v ktorej Čína a EÚ dokážu využiť svoje sily tak, aby vedeli ponúknuť spoločné riešenia globálnych problémov.

EÚ aj Čína môžu z nášho obchodného a ekonomického partnerstva získať. Ak máme spoznať celý jeho potenciál, zatvorenie dverí Európy pred čínskou hospodárskou súťažou nie je riešením. Na vytvorenie a zachovanie politickej podpory otvorenosti voči Číne je však potrebné, aby Európa plne chápala výhody angažovanosti. Čína by mala otvoriť svoje trhy a zabezpečiť podmienky korektnej hospodárskej súťaže. Prispôsobenie sa hospodárskej súťaži a zabezpečenie korektného jednania s Čínou bude v nasledujúcej dekáde hlavnou výzvou obchodnej politiky EÚ. Táto kľúčová bilaterálna úloha je lakmusovým testom nášho partnerstva a je podrobne stanovená v dokumente obchodnej politiky s názvom „Hospodárska súťaž a partnerstvo“, ktorý je súčasťou predkladaného oznámenia.

Pri presadzovaní svojich záujmov môžu Európa a Čína spoločne dosiahnuť viac ako by dosiahli samostatne.

2. Súvislosti: Oživenie Číny

Hlavnou prioritou čínskej politiky zostáva interná stabilita. V priebehu posledných desaťročí bola stabilita podporovaná tvorbou silného ekonomického rastu. Od roku 1980 priemerný ročný rast v Číne dosahoval 9 % a jej podiel na svetovom HDP sa desaťnásobne zvýšil na úroveň 5 % svetového HDP. Rast v Číne viedol k najprudšiemu zaznamenanému poklesu chudoby vo svetovej histórii a vzniku početnej strednej vrstvy s lepším vzdelaním a zvyšujúcou sa kúpnou silou a možnosťami.

Za týmto fenomenálnym rastom sa však skrýva neistota a nestálosť. Čínske vedenie prechádza každodennou zložitou cestou, na ktorej čelí množstvu významných výziev, predovšetkým domáceho charakteru, ktoré však stále viac prenikajú za národné hranice:

- Rozdiely ďalej narastajú. Rozdiely v bohatstve sú značné a stále rastú, rovnako ako sociálne, regionálne a rodové nerovnosti; veľký tlak je na systém zdravotníctva a vzdelávania; Čína už zaznamenáva výrazné demografické posuny a čelí problému rýchlo starnúceho obyvateľstva;

- Dopyt Číny po energii a surovinách je v súčasnosti obrovský a bude ďalej rásť (Čína je už druhým najväčším spotrebiteľom energie na svete); je čoraz zrejmejšie, akú cenu bude mať neobmedzený ekonomický a priemyselný rast z hľadiska životného prostredia. Rastové modely zároveň nie sú vyvážené, s ťažiskom v exporte na úkor domáceho dopytu.

Rast zostáva hlavným prvkom reformného programu Číny, no čoraz viac je zmierňovaný opatreniami určenými na riešenie sociálnej nerovnosti a zabezpečenie udržateľnejšieho ekonomického a politického rozvoja. V množstve oblastí sa podmienky pre stabilitu paradoxne zlepšujú s uvoľňovaním kontroly strany a štátu. Nezávislejšie súdnictvo, silnejšia občianska spoločnosť a slobodnejšia tlač nakoniec povedú k stabilite a zabezpečia potrebnú kontrolu a rovnováhu. Povzbudivo pôsobí uznanie potreby vyrovnanejšieho rozvoja a budovania „harmonickej spoločnosti“. Bude však potrebná ďalšia reforma.

Regionálna a medzinárodná politika Číny rieši aj naliehavé domáce požiadavky: bezpečné a mierové susedstvo, ktoré napomáha hospodárskemu rastu; širšie medzinárodné zapojenie Číny naďalej charakterizované sledovaním veľmi špecifických cieľov vrátane zabezpečenia prírodných zdrojov potrebných pre silný rast. Zároveň sme sledovali záujem Číny na vybudovaní medzinárodného rešpektu a uznania. Olympijské hry v Pekingu v roku 2008 a World Expo v Šanghaji v roku 2010 upriamia pozornosť sveta na pokrok v Číne.

Čína tradične opísala svoju zahraničnú politiku ako politiku prísneho nezasahovania, no ako získava aktívnejšiu a rozhodnejšiu medzinárodnú pozíciu, je to čoraz viac neudržateľné. Čínska vláda si to začína uvedomovať, ako aj medzinárodné zodpovednosti primerané jej ekonomickému významu a úlohe stáleho člena Bezpečnostnej rady OSN, čo potvrdzuje jej čoraz aktívnejšie diplomatické pôsobenie.

EÚ a Čína z globalizácie profitujú a majú spoločný záujem na jej úspechu. Prináša výzvy, ako aj ďalšie zodpovednosti pre obe strany. Takisto máme spoločný záujem na vzniku efektívneho multilaterálneho systému. Pretrvávajú však rozdiely v hodnotách, preto v tejto oblasti musí pokračovať dialóg.

Ako sa partnerstvo upevňuje, zvyšujú sa očakávania i zodpovednosti na oboch stranách. Obchodná politika EÚ ako najväčšieho obchodného partnera Číny má na Čínu významný vplyv, tak ako aj politika Číny na EÚ. Obe strany čoraz viac očakávajú zohľadnenie tohto vplyvu pri tvorbe politiky ich partnera.

3. Cesta vpred

EÚ by mala naďalej podporovať proces vnútornej politickej a ekonomickej reformy v Číne s cieľom zabezpečenia silnej a stabilnej Číny, ktorá plne rešpektuje základné práva a slobody, ochraňuje menšiny a garantuje právny štát. EÚ bude posilňovať spoluprácu pre zabepečenie udržateľného rozvoja, presadzovať spravodlivú a spoľahlivú obchodnú politiku a pôsobiť smerom k upevneniu a vyváženosti bilaterálnych vzťahov. EÚ a Čína by mali spolupracovať pri podpore mieru a stability. EÚ by mala zintenzívniť koordináciu a spoločné kroky a zlepšiť spoluprácu s európskym priemyslom a občianskou spoločnosťou.

Doteraz právny základ vzťahov tvorila dohoda o obchode a spolupráci z roku 1985. Táto dohoda už nezodpovedá šírke a rozsahu vzťahu a na deviatom samite EÚ – Čína sa vodcovia dohodli na začatí rokovaní o novej, rozšírenej dohode o partnerstve a spolupráci, ktorá bude aktualizovaným základom spolupráce. Táto nová dohoda je veľkou príležitosťou. Bude poskytovať jednotný rámec pokrývajúci celú škálu a zložitosť našich vzťahov, a zároveň by mala zahŕňať výhľad do budúcnosti a zapracovanie priorít načrtnutých v tomto oznámení.

3.1. Podpora Číny pri prechode na otvorenejšiu a pluralitnejšiu spoločnosť

Čínske vedenie opakovane potvrdilo svoju podporu vo vzťahu k reforme, vrátane základných práv a slobôd. V praxi bol však pokrok v tejto oblasti obmedzený. EÚ musí zvážiť, ako môže čo najefektívnejšie pomôcť reformnému procesu v Číne, tak aby lepšia ochrana ľudských práv, otvorenejšia spoločnosť a zodpovednejšia vláda boli pre Čínu prínosom a základom pre nepretržitý ekonomický rast.

Demokracia, ľudské práva a presadzovanie spoločných hodnôt zostávajú základnými princípmi politiky EÚ a hlavným záujmom biletarálnych vzťahov. EÚ by mala podporovať a presadzovať rozvoj plnohodnotnej, zdravej a nezávislej občianskej spoločnosti v Číne. Mala by podporiť snahy o posilnenie právneho štátu ako nevyhnutného základu všetkých ostatných reforiem.

EÚ bude zároveň pokračovať v presadzovaní plného dodržiavania základných práv a slobôd vo všetkých regiónoch Číny. Sloboda prejavu, vierovyznania a združovania, právo na spravodlivý proces a ochrana menšín si vyžaduje osobitnú pozornosť vo všetkých regiónoch Číny. EÚ bude takisto podporovať Čínu v tom, aby bola aktívnym a konštruktívnym partnerom v Rade pre ľudské práva, a aby dodržiavala hodnoty prijaté OSN, vrátane Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

Dialóg o ľudských právach, ktorý sa koná dvakrát do roka, vznikol v skoršom štádiu vzťahov medzi EÚ a Čínou. Naďalej spĺňa svoj účel, avšak očakávania EÚ, ktoré sa súčasne s kvalitou nášho partnerstva zvýšili, sa napĺňajú stále menej. Dialóg by mal byť:

- viac tematicky zameraný a orientovaný na výsledky, s výmenami vyššej kvality a konkrétnymi výsledkami;

- flexibilnejší, s využitím vstupov zo samostatných seminárov a od podskupín;

- lepšie koordinovaný s dialógmi členských štátov.

3.2. Trvalo udržateľný rozvoj

Jednou z našich hlavných výziev v súčasnosti je zabezpečiť udržateľnosť rozvoja. Čína bude pri plnení tejto výzvy zohrávať významnú úlohu. Dôležitá je domáca reformná politika Číny a Komisia bude pokračovať v jej podpore prostredníctvom programu spolupráce, vrátane podnikovej sociálnej zodpovednosti. EÚ a Čína by mali zabezpečiť užšiu medzinárodnú spoluprácu v otázkach ako energetika, životné prostredie a klimatické zmeny, dodržiavanie medzinárodných sociálnych noriem, rozvojová pomoc, ako aj v širších makroekonomických otázkach. Obe strany by mali:

Zabezpečiť bezpečné a trvalé dodávky energie. Ako významní hráči na svetových energetických trhoch majú EÚ a Čína spoločný záujem a zodpovednosť zabezpečovať bezpečné a trvalé dodávky energie, zvyšovať účinnosť a zmierňovať environmentálny vplyv výroby a spotreby energie. EÚ by v prvom rade mala zabezpečiť integráciu Číny na svetových energetických trhoch a do multilaterálnych riadiacich mechanizmov a inštitúcií, a podporiť Čínu, aby sa stala aktívnym a zodpovedným energetickým partnerom. Na základe toho by obe strany mali spolupracovať, aby:

- posilnili medzinárodnú spoluprácu, najmä úsilie o zvýšenie transparentnosti a spoľahlivosti energetických údajov a výmenu informácií so zameraním na posilnenie energetickej bezpečnosti v rozvojových krajinách vrátane Afriky;

- zvýšili odborné znalosti Číny v technickej a regulačnej oblasti s cieľom znižovania rastu energetického dopytu, zvyšovania energetickej účinnosti a využívania čistých obnoviteľných zdrojov energie ako vietor, biomasa a biopalivá, presadzovania energetických noriem a úspor prostredníctvom vytvorenia a využívania uhoľnej technológie s takmer nulovými emisiami.

- začali posilňovať stabilitu prostredníctvom trhového prístupu k investíciám a obstarávaniu; dialógu s ostatnými veľkými spotrebiteľmi; podpory transparentných a nediskriminačných regulačných rámcov vrátane otvoreného a účinného prístupu na energetický trh; a prostredníctvom podpory prijatia medzinárodne uznávaných noriem a štandardov.

Bojovať proti klimatickým zmenám a zlepšovať životné prostredie. Na základe partnerstva vytvoreného na samite EÚ – Čína v roku 2005 už máme dobrý základ pre spoluprácu v otázkach životného prostredia a klimatických zmien.

- EÚ by sa mala podeliť so svojimi odbornými znalosťami v regulačnej oblasti a spolupracovať s Čínou pri predchádzaní znečisťovaniu, zachovávaní biologickej rôznorodosti, efektívnejšom využívaní energie, vody a surovín a zvyšovaní transparentnosti a presadzovania právnych predpisov v oblasti životného prostredia. Obe strany by mali spolupracovať na riešení odlesňovania a nezákonnej ťažby a na zabezpečení udržateľného riadenia zdrojov rybného hospodárstva a správy a riadenia námorných záležitostí;

- Obe strany by mali vychádzať z partnerstva pre klimatické zmeny a posilňovať bilaterálnu spoluprácu, upevňovať medzinárodnú spoluprácu, plniť spoločné medzinárodné zodpovednosti vyplývajúce z konvencie o klimatických zmenách a Kjótskeho protokolu a aktívne sa zapájať do dialógov o medzinárodnej spolupráci v oblasti klimatických zmien

po roku 2012. Mali by sme posilniť využívanie obchodovania s emisiami a mechnizmov čistého rozvoja.

Zlepšiť výmenu v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok. Čína pracuje na riešení sociálnych nerovností a podpore vyváženejšieho rozvoja. EÚ a Čína by mali:

- zintenzívniť spoluprácu v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok a posilniť a rozšíriť dvojstranný dialóg zahŕňajúci témy ako zdravie a bezpečnosť pri práci, primerané pracovné normy a riešenie problémov súvisiacich so starnutím obyvateľstva;

- spolupracovať s cieľom zabezpečiť dodržiavanie medzinárodných záväzkov v oblasti pracovných a sociálnych otázok.

Zlepšiť koordináciu v oblasti medzinárodného rozvoja. Užšia spolupráca v otázkach medzinárodného rozvoja by bola prínosom pre EÚ, Čínu a partnerov v rozvojovom svete. Bude mať značne nepriaznivé následky, ak nebudeme schopní zabezpečiť účinnú koordináciu, a to najmä v Afrike, ale aj v ostatných rozvojových krajinách. EÚ a Čína by mali:

- zabezpečiť svoju účasť v štruktúrovanom dialógu o udržateľnom rozvoji v Afrike. Aktivity a priority oboch strán by mali byť transparentné a mali by byť základom otvorenej diskusie;

- podporovať regionálne úsilie o zlepšenie správy a riadenia v Afrike;

- nájsť možnosti lepšieho zapojenia Číny do medzinárodného úsilia o zvýšenie účinnosti pomoci, koordinácie a možností praktickej bilaterálnej spolupráce na mieste.

Dosahovať udržateľný ekonomický rast. Čína sa stala zdrojom rastu pre EÚ a zvyšok sveta, avšak súčasný rastový model Číny je zároveň zdrojom veľkej nerovnováhy v obchode medzi EÚ a Čínou. Čínska vláda uznala význam plnenia makroekonomických výziev, fiškálneho výhľadu, monetárnej a štrukturálnej politiky, posilnenia spotreby a zníženia nerovností. *Dôležitým prvkom bude* zvýšenie *flexibility výmenného kurzu*, čo pomôže opäť vyrovnať rast vo vzťahu k domácemu dopytu a zvýšiť kúpnu silu čínskych domácností. Politiky, ktoré by viedli k zníženiu prebytku bežného účtu platobnej bilancie, by zvýšili *kontrolu* Číny *nad ekonomikou a obsahovali riziká prehrievania, a zároveň by plnili spoločnú zodpovednosť Číny* týkajúcu sa zabezpečenia stabilnej a vyrovnanej svetovej ekonomiky.

Ako hlavné ekonomické mocnosti by EÚ a Čína mali ďalej rozvíjať svoje partnerstvo a spolupracovať na riešení globálnych ekonomických problémov a:

- prehĺbiť spoluprácu a podeliť sa o skúsenosti pri tvorbe a implementácii monetárnej, fiškálnej, finančnej, kurzovej a štrukturálnej politiky;

- spolupracovať v záujme pravidelného uvoľňovania globálnej nerovnováhy;

- posilňovať a zlepšovať makroekonomický dialóg.

3.3. Obchodné a ekonomické vzťahy

Integrácia Číny do svetového obchodného systému bola prínosom pre Európu aj pre Čínu. EÚ je najväčším obchodným partnerom Číny, s viac ako 19 % podielom na zahraničnom obchode Číny. Európske spoločnosti, ktoré s Čínou obchodujú a investujú v nej, prispeli k rastu Číny poskytnutím kapitálových tovarov, vedomostí a technológií, ktoré pomohli jej rozvoju.

Európa má záujem na tom, aby bola Čína ekonomický silná. Čína, a najmä jej rýchlo rastúca stredná vrstva, je rastúcim exportným trhom pre EÚ. Export EÚ do Číny sa v priebehu rokov 2000 až 2005 zvýšil o 100 %, oveľa rýchlejšie než jej export do ostatných častí sveta. Export služieb EÚ do Číny sa v priebehu desiatich rokov do roku 2004 zvýšil šesťnásobne. Európske spoločnosti a spotrebitelia využívajú čínske vstupy a spotrebiteľské tovary za konkurenčné ceny. Otvorenosť je prínosom pre Čínu aj EÚ.

Napriek tomu je Európa čoraz viac presvedčená, že stále neúplná implementácia záväzkov Číny voči Svetovej obchodnej organizácii a nové bariéry vstupu na trh zabraňujú skutočne vzájomnému obchodnému vzťahu. Dovoz z Číny zvýšil tlak na prispôsobenie sa globalizácii v Európe. Vzhľadom na postup Číny na vyššie priečky v hodnotovom reťazci bude tento trend pravdepodobne pokračovať.

Aby bol vzťah politicky a ekonomicky udržateľný z dlhodobého hľadiska, Európa by mala pokračovať v poskytovaní otvoreného a korektného prístupu k čínskemu exportu a prispôsobiť sa konkurenčnej výzve. EÚ musí rozvinúť a upevniť oblasti komparatívnej výhody v navrhovaní a výrobe vyspelej technológie vysokej hodnoty a pomôcť rekvalifikácii pracovníkov. Čína by mala odpovedať posilnením svojho záväzku otvorených trhov a korektnej hospodárskej súťaže. Obe strany by sa mali zaoberať vplyvom ekonomického rastu na prírodné zdroje a životné prostredie. EÚ bude:

Trvať na otvorenosti. EÚ bude spolu s Čínou ďalej pracovať na plnej implementácii jej záväzkov voči Svetovej obchodnej organizácii a bude na ňu naliehať, aby pokročila vo svojich záväzkoch voči Svetovej obchodnej organizácii týkajúcich sa ďalšieho otvárania trhu s cieľom vytvorenia príležitostí pre spoločnosti EÚ. EÚ bude akceptovať, že nemôže od Číny žiadať otvorenosť spoza jej vlastných hraníc. EÚ bude na Čínu naliehať, aby dodržala svoj záväzok otvoriť prístupové rokovania týkajúce sa dohody o vládnom obstarávaní v roku 2008 a čo najrýchlejšie dospela k ich úspešnému ukončeniu.

Zabezpečovať rovnaké podmienky. Lepšia ochrana práv duševného vlastníctva v Číne a ukončenie požadovaných technologických transferov sú prioritami EÚ, aj prostredníctvom implementácie záväzkov Číny voči Svetovej obchodnej organizácii, a pomôžu vytvoriť lepšie investičné prostredie v Číne. EÚ bude na Čínu tlačiť, aby prestala poskytovať nedovolené dotácie a reformovala svoj systém bankovníctva a bude ju podporovať v tom, aby umožnila pôsobenie trhových síl v obchode so surovinami.

Podporovať európske spoločnosti. Komisia sa predovšetkým bude snažiť pomáhať spoločnostiam, a to najmä malým a stredným podnikom, ktoré v Číne podnikajú, pričom na ne bude naliehať, aby dodržiavali riadne pracovné normy. EÚ bude rozširovať a posilňovať existujúce informácie, odbornú prípravu a poradenstvo v súvislosti s ochranou práv duševného vlastníctva v Číne. Malo by sa otvoriť európske centrum v Pekingu a mal by sa rozšíriť program výmeny a odbornej prípravy manažérov EÚ a Číny.

Ochraňovať záujmy EÚ: prvoradý je dialóg. EÚ jednoznačne uprednostňuje riešenie prekážok obchodu s Čínou prostredníctvom dialógu a rokovania. Existujúci dialóg o obchode medzi EÚ a Čínou by sa mal posilniť na všetkých úrovniach, jeho zameranie by sa malo zúžiť na zjednodušenie obchodu a zlepšenie prístupu na trh, a zároveň by sa mal prehĺbiť z hľadiska rozsahu. EÚ a Čína majú rovnako záujem na spojení síl v orgánoch zaoberajúcich sa tvorbou medzinárodných pravidiel a stanovovaním svetových noriem. EÚ bude aktívne presadzovať svetové riešenia v oblasti dohľadu a regulácie s cieľom podpory otvorených trhov a zbližovania právnych predpisov a zároveň bude budovať spoluprácu s Čínou

prostredníctvom dialógu medzi EÚ a Čínou o právnych predpisoch. To rovnako pomôže zabezpečiť súlad čínskeho dovozu s normami EÚ pre potravinárske a nepotravinárske výrobky.

V prípadoch, keď všetko ostatné úsilie zlyhá, Komisia využije systém Svetovej obchodnej organizácie na riešenie sporov, aby zabezpečila súlad s multilaterálne dohodnutými pravidlami a povinnosťami. Opatrenia na ochranu obchodu zostanú nástrojom na zabezpečenie korektných podmienok obchodu. EÚ s Čínou aktívne spolupracuje s cieľom vytvoriť podmienky, ktoré by umožňovali skoré uznanie statusu trhovej ekonomiky. Nedávno bol dosiahnutý pokrok pri niektorých podmienkach. Komisia bude ďalej spolupracovať s čínskymi orgánmi prostredníctvom mechanizmov, ktoré sme zaviedli, a v prípade splnenia všetkých podmienok bude pripravená rýchlo konať.

Budovať pevnejšie vzťahy. Hlavným cieľom rokovaní týkajúcich sa novej dohody o partnerstve a spolupráci, ktorá bude zároveň aktualizáciou dohody o obchode a spolupráci z roku 1985, bude lepší prístup európskych exportérov a investorov na čínsky trh, splnenie záväzkov voči Svetovej obchodnej organizácii, lepšia ochrana duševného vlastníctva a vzájomné uznanie zemepisných označení. Čína je už významným príjemcom medzinárodného obchodného systému a mala by prevziať zodpovednosť primeranú k týmto výhodám a významne prispieť k oživeniu a dokončeniu kola rokovaní Svetovej obchodnej organizácie v Dauhá.

Mnohé z týchto krokov sú nielen v záujme EÚ. Sú vo veľkom záujme Číny, pričom predstavujú neoddeliteľnú časť pokroku Číny smerom k vyrovnanému a udržateľnému rastu a rozvoju, ako aj svetovému vodcovstvu a zodpovednosti. Priložený dokument obchodnej politiky stanovuje komplexný prístup k obchodným a investičným vzťahom medzi EÚ a Čínou v strednodobom horizonte.

3.4. Posilňovanie bilaterálnej spolupráce

Bilaterálna spolupráca zahŕňa široký okruh otázok, vrátane 7 oficiálnych dohôd a 22 sektorových dialógov, pokrývajúcich rôznorodé a dôležité témy od leteckej a námornej dopravy po regionálnu a makroekonomickú politiku. Dôležitým zostáva ďalší rozvoj štruktúrovaného dialógu s cieľom výmeny skúseností a názorov v otázkach hospodárskej súťaže, ako aj technickej pomoci a pomoci na budovanie kapacít vo vzťahu k presadzovaniu pravidiel hospodárskej súťaže. Spolupráca je úspešná a pozitívna. Je však potrebné spoluprácu viac tematicky zamerať a zabezpečiť rovnováhu a vzájomný prínos, a to vo všetkých oblastiach, no najmä v prioritných oblastiach akou je vedecko-technická spolupráca. Mala by sa viac posilniť spolupráca v oblasti prisťahovalectva, vzťahov medzi národmi a štruktúr, ktoré riadia naše oficiálne vzťahy. Obe strany by mali:

Zabezpečiť kvalitu a väčšiu spoluprácu v oblasti vedy a techniky. Vedecko-technická spolupráca je prioritnou oblasťou čínskej vlády. Výdavky Číny na dynamický a rastúci program vedy a techniky tvoria 1,5 % HDP. Bilaterálna spolupráca je taktiež silná: Čína je jednou z najvýznamnejších tretích krajín, ktorá sa zúčastňuje na viacerych výskumných projektoch EÚ v rámci šiesteho rámcového programu pre výskum, ktorý jej umožňuje prístup k sume 600 miliónov eur na výskum a zároveň je významným partnerom v kľúčových projektoch ako ITER a Galileo. Účasť EÚ na čínskych programoch by sa mala zvýšiť.

Spoločné vyhlásenie vedecko-technického fóra z mája 2005 stanovilo rámec pre posilnenie spolupráce na základe vzájomného prínosu a recipročného prístupu a účasti. Obe strany by mali:

- konsolidovať a zlepšiť viditeľnosť spolupráce. To obom stranám umožní efektívne zamerať a stanoviť priority a reagovať na dynamické otázky ako hroziace pandémie alebo práca na čistých energetických technológiách; uľahčiť posúdenie rozsahu zvýšenej reciprocity; a poskytnúť základ pre efektívnejšiu koordináciu s členskými štátmi;

- zlepšiť spoločné plánovanie pre dosiahnutie vzájomného prínosu a zvýšiť flexibilitu financovania účasti európskych výskumníkov v čínskych výskumných programoch. Obe strany by mali umožniť mobilitu výskumníkov, ktorá je v prípade EÚ podporovaná prostredníctvom špecifických grantov z rámcového programu.

Budovať efektívnu spoluprácu v oblasti prisťahovalectva. Čínski a iní prisťahovalci obohacujú EÚ kultúrne a prinášajú významné zručnosti a odborné znalosti. Ak sa však proces nebude riadiť efektívne, môže to mať značne nepriaznivé následky. Musí existovať účinný právny rámec na uľahčenie výmeny medzi národmi. Potrebujeme však účinné mechanizmy proti tým, ktorí systém zneužívajú, so zameraním sa na prevenciu a readmisiu. Obe strany by mali pracovať na dosiahnutí skorého uzatvorenia účinnej dohody o readmisii.

- Existujúci konzultačný mechanizmus by mal pokračovať a mal by sa rozšíriť na legálne aj nelegálne prisťahovalectvo, s obnoveným politickým záväzkom dosahovania pokroku;

- Obe strany by mali odsúhlasiť špecifické projekty spolupráce napríklad v oblasti výmeny úradníkov a odbornej prípravy a pokračovať v ich realizácii; mali by sa uskutočňovať výmeny v oblasti biometrickej technológie;

- Mal by existovať cielený dialóg s ministerstvom pre verejnú bezpečnosť zahŕňajúci prisťahovalectvo a boj proti organizovanému zločinu, terorizmu a korupcii;

- Dohoda o turistickom ruchu medzi EÚ a Čínou si bude vyžadovať neustálu proaktívnu a praktickú spoluprácu na zabezpečenie jej účinného fungovania.

Rozšíriť vzťahy medzi národmi. Mali by sme posilniť celý rad vzťahov medzi národmi, ktoré sú základom našich vzťahov, prostredníctvom významnej a trvalej činnosti oboch strán, od kultúrnych výmen a turistického ruchu po občiansku spoločnosť a akademické vzťahy.

- Občianska spoločnosť a inštitucionálne vzťahy by mali poskytovať priamu podporu a byť motívom pre politické a obchodné vzťahy. Obe strany by mali umožniť priame vzťahy medzi skupinami občianskej spoločnosti v EÚ a Číne vo všetkých oblastiach a zapojiť ich podľa možností do sektorových dialógov. Oficiálne mimovládne vzťahy by sa mali posilniť a rozšíriť. Hlavnú úlohu v tejto oblasti zohráva Európsky parlament, ktorý by mal rozšíriť spoluprácu s Národným ľudovým kongresom Číny. EÚ by taktiež mala posilniť vzťahy medzi Hospodárskym a sociálnym výborom (ECOSOC) a hospodárskym a sociálnym výborom Číny, politickými stranami a medzi ostatnými poloficiálnymi orgánmi.

- Vzdelávanie je oblasťou osobitného záujmu, so 170 000 čínskymi študentami študujúcimi v EÚ v roku 2005. Mali by sme pokračovať v budovaní existujúcej spolupráce prostredníctvom programov implementovaných v jednotlivých členských štátoch

a prostredníctvom čínskej časti programu Erasmus Mundus. Existujú pozitívne príklady práce na založení spoločných kvalifikačných kurzov a spoločných vysokých škôl. Takisto by sme mali implementovať špecifické projekty ako Európska právnická akadémia. Obe strany budú naďalej podporovať štúdium študentov EÚ v Číne. Na posilnenie jazykových schopností bude Komisia podporovať špecifický program na vyškolenie učiteľov čínskeho jazyka pre výučbu v Európe.

- Akademické odborné znalosti v EÚ o Číne sa musia zlepšiť a účinnejšie koordinovať. Na oboch stranách je potrebné pristúpiť k podpore efektívnej interakcie medzi európskou a čínskou akademickou obcou. Komisia by mala naďalej podporovať akademickú sieť v odbore týkajúcom sa štúdia Číny, ktorá združuje akademické znalosti pre informovanie politiky EÚ a koordinuje výmenu informácií s akademickou obcou; a mal by sa umožniť malý počet prestížnych profesúr v odbore štúdia Číny na európskych univerzitách. Mal by existovať trvalý pravidelný dialóg medzi európskymi a čínskymi skupinami expertov.

Zefektívniť bilaterálne štruktúry. Obe strany by mali uvažovať o štruktúrach, ktoré riadia vzťahy a zvážiť, či by mali byť zjednodušené, vylepšené alebo zmodernizované. Politický dokument Komisie z roku 2003 bol zameraný na rozšírenie sektorového dialógu medzi EÚ a Čínou. Výsledok bol veľmi úspešný, väčšina fungovala dobre a významne prispela k nášmu partnerstvu. Mal by sa však kontrolovať pokrok. Obe strany by taktiež mali zvážiť, či existujú nové orgány alebo mechanizmy, ktoré by ešte viac prispeli k vzťahom medzi EÚ a Čínou.

- Ročné samity poskytujú dobrý rámec pre udržiavanie kontaktov na úrovni šéfov vlád. Mali by sa doplniť o pravidelnú prierezovú výmenu a dialóg na technickej, ministerskej a vyššej riadiacej úrovni. Okrem toho by obe strany mali preskúmať ďalšie alternatívy flexibilných a neformálnych možností stretnutí a výmeny názorov;

- Nedávno dohodnutý strategický dialóg na úrovni tajomníka ministra zahraničných vecí by mal byť kľúčovým mechanizmom pokrývajúcim regionálne a geopolitické otázky, ktorý vzťahu pridá zameranie, vplyv a hodnotu.

- Obe strany by mali uskutočniť dôkladné posúdenie zmyslu, vzájomnej prepojenosti a výsledku sektorových dialógov s cieľom maximalizácie synergie a zabezpečenia vzájomného prínosu a zároveň by mali podľa možností zabezpečiť zapojenie zainteresovaných strán. Komisia vypracuje sériu pracovných dokumentov týkajúcich sa špecifických sektorových výziev;

- Malo by sa založiť nové nezávislé fórum medzi EÚ a Čínou. Na strane EÚ by malo byť nezávislé od inštitúcií a malo by využívať odborné znalosti občianskej spoločnosti, akademickej, podnikateľskej a kultúrnej obce a malo by byť politickým vstupom pre politických lídrov a motívom pre bilaterálne vzťahy.

EÚ by mala zabezpečiť jednotné vystupovanie v celej škále otázok týkajúcich sa jej vzťahov s Čínou. Vzhľadom na zložitosť vzťahov a dôležitosť kontinuity bude nevyhnutná pravidelná, systematická a prierezová interná koordinácia.

Program spolupráce EÚ predložený prostredníctvom strategického dokumentu pre krajinu a národných indikatívnych programov by mal naďalej zohrávať úlohu pri podpore partnerstva medzi dvoma stranami a reformného procesu Číny. Čína sa však stále viac odkláňa od statusu klasického prijímateľa zahraničnej rozvojovej pomoci a EÚ musí dôkladne upraviť program

spolupráce a neustále ho prehodnocovať. Spolupráca musí byť v záujme oboch strán, musí zodpovedať vlastným zásadám a hodnotám EÚ a tvoriť základ partnerstva.

3.5. Medzinárodná a regionálna spolupráca

EÚ a Čína majú záujem o presadzovanie mieru a bezpečnosti prostredníctvom reformovaného a efektívneho multilaterálneho systému. Mali by úzko spolupracovať v rámci OSN, hľadať multilaterálne riešenia na vznikajúce krízy, bojovať proti terorizmu a zvyšovať regionálnu spoluprácu, aj prostredníctvom zapojenia oboch strán do vznikajúcich regionálnych štruktúr. Tento spoločný záujem týkajúci sa silného multilateralizmu, mieru a bezpečnosti by sa mal takisto premietnuť v užšej spolupráci a viac štruktúrovanom dialógu v súvislosti s Blízkym východom, Afrikou a východnou Áziou, ako aj v oblasti prierezových otázok ako nešírenie zbraní.

Východná Ázia. Je jasné, že EÚ má veľký záujem o strategickú bezpečnostnú situáciu vo východnej Ázii. Pri vypracovávaní verejných usmernení svojej politiky by mala stavať na zvyšujúcej sa efektívnosti svojej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a svojom strategickom záujme v regióne.

Čína zohráva kľúčovú úlohu v regióne a pracuje na zlepšovaní vzťahov so svojimi susedmi vrátane Ruska a Indie, ako aj so strednou Áziou prostredníctvom Šanghajskej organizácie pre spoluprácu. Stále však zostáva priestor pre vylepšovanie čínsko-japonských vzťahov. EÚ má záujem na pevných vzťahoch medzi hlavnými hráčmi tohto regiónu a na pokračujúcej regionálnej integrácii.

Taiwan. EÚ ma veľký záujem na udržaní mieru a stability na oboch stranách Taiwanského prielivu. Na základe politiky jednej Číny a vzhľadom na strategickú rovnováhu v regióne by EÚ mala pokračovať v aktívnom prístupe a oboznamovať so svojimi stanoviskami obe strany. Politika by mala zohľadňovať zásady EÚ týkajúce sa:

- nesúhlasu s takými opatreniami, ktoré by viedli k jednostrannej zmene daného stavu;
- zásadného nesúhlasu s použitím sily;
- podpory pragmatických riešení a opatrení budovania dôvery;
- podpory dialógu medzi všetkými stranami; a
- pokračujúcich pevných ekonomických a obchodných vzťahov s Taiwanom.

Transparentnosť vojenských výdavkov a cieľov Číny. Existujú rastúce obavy v súvislosti s nepriehľadnosťou obranných výdavkov Číny. Keďže výdavky neustále rastú, je potrebné presvedčiť Čínu, aby zvýšila ich transparentnosť. EÚ by zároveň mala posilniť svoje analytické kapacity v súvislosti s vojenským rozvojom Číny.

Zbrojné embargo. Zbrojné embargo bolo zavedené v dôsledku udalostí na Tiananmenskom námestí v roku 1989. EÚ súhlasila s pokračovaním úsilia o zrušenie embarga, budú však potrebné ďalšie kroky z oboch strán:

- súčasné a nasledujúce predsedníctvo by malo ukončiť technickú prípravu na zabezpečenie toho, aby zrušenie neviedlo ku kvalitatívnemu ani kvantitatívnemu zvýšeniu predaja

zbraní, a malo by ďalej skúmať možnosti dosiahnutia konsenzu vo veci zrušenia. EÚ by mala s Čínou spolupracovať na zlepšení atmosféry smerujúcej k zrušeniu prostredníctvom dosiahovania pokroku v oblasti ľudských práv v Číne, práce na zlepšení vzťahov medzi Čínou a Taiwanom a zvýšenia transparentnosti jej vojenských výdavkov.

Nešírenie zbraní. Nešírenie zbraní je kľúčovou oblasťou strategického partnerstva. Medzinárodná a bilaterálna spolupráca vychádza z rezolúcie BR OSN 1540 a spoločného vyhlásenia o nešírení zbraní prijatého na samite EÚ – Čína v roku 2004. EÚ podporuje ústrednú úlohu Číny pri práci na kórejskom polostrove a pokračujúca podpora Číny bude nevyhnutná pre pokrok v iránskej jadrovej otázke. Dobre sa začal dialóg a praktická spolupráca na posilnenie a vykonávanie kontrol exportu. Na tom by mala EÚ stavať a spolupracovať s čínskymi úradníkmi na podpore Číny pri:

- dosahovaní súladu so všetkými zmluvami a medzinárodnými nástrojmi týkajúcimi sa nešírenia zbraní a odzbrojovania a presadzovaní súladu s nimi na regionálnej i medzinárodnej úrovni;

- posilňovaní kontrol exportu materiálov, zariadení a technológií súvisiacich so zbraňami hromadného ničenia, ako aj konvenčných zbraní a malých a ľahkých zbraní.

Obe strany by mali spolupracovať pri výmene praktických skúseností s implementáciou a výkonom kontrol exportu, aj prostredníctvom odbornej prípravy čínskych colníkov. Mali by zvážiť rozsah spoločných iniciatív EÚ a Ázie v rámci regionálneho fóra ASEAN.

4. Záver

Čína je jedným z najvýznamnejších partnerov EÚ. Oživenie Číny je vítaným javom. Pre pozitívnu a efektívnu reakciu však EÚ musí zlepšiť koordináciu politiky na všetkých úrovniach a zabezpečiť jednotný európsky postoj v kľúčových otázkach.

Naše bilaterálne vzťahy sú pevné a rastú. Musíme ich však ďalej budovať. Realizácia odporúčaní v tomto oznámení, ktoré sa predkladá Rade na schválenie a doplnenie o závery Rady, predstavuje náročnú úlohu pre EÚ, pričom dohoda o partnerstve a spolupráci poskytuje významný praktický mechanizmus na dosiahnutie pokroku v tejto oblasti.

Bližšie a pevnejšie strategické partnerstvo je v záujme EÚ aj Číny. Znamená však viac zodpovednosti a potrebu otvorenosti, čo si bude vyžadovať zosúladené kroky oboch strán.